



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Non solam hæresim, sed quoduis lethale peccatum merito. absinthio
comparari. Sectio XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

diuinæ gratiæ dulcedinem auferre conatus sit, & deprauati per peccatum liberi arbitrij amaritudinem propinare: Is nimirum tertiam, hoc est, bonam partem fontium, hoc est, Diuinitatum literarum in absinthij conuertit, cum loca omnia, ac testimonia Scripturæ, quæ de libero arbitrio disseriebant, ita corripit, vt ex iis falsò astrueret liberum arbitrium propriis viribus salutem consequi posse: neque ad id Diuinæ gratiæ præsidij indigere. Seu potius cecidit stella in tertiam partem fluminum, & fontes aquarum, quoniã Pelagius gratiæ, & baptismi necessitatem tollebat: & quoniã nõ in Ecclesia vniuersa, sed multis in partibus hæresum suarum venena euomit, idcirco in tertiam tantum partem fluminum cecidisse dicitur: vnde subiungitur, quod tertia pars aquarum facta sit in absinthij, eo quod magna Ecclesiæ pars fuit infecta errore, multi que homines mortui sunt propter aquarum amaritudinem: quoniã multi infantes suos non baptizabant: quos fiebat, vt infantes illi damnarentur, multi que præterea ex adultis eodem hæresis veneno epoto deperibant. Itaque multi propter aquarum vtpote hæretico veneno infectarum amaritudinem amissa fide, gratiæque Diuinæ perierunt, vt apparet ex iis, quæ scribit D. Hieron. l. 4. comment. in Hierem. in ipsa præfat. quæ est ad Euseb. Multis, inquit, de toto hoc orbe confluentijs turbis, & sanctorum fratrum, monasterijque curijs occupatis commentariis in Hieremiam per interualla dicebam, vt quod deerat oris superesset industria: cum subito hæresis Pythagoræ, & Zenonis à patre dei, à vera pietate, id est, impietate, & imbecillitate, quæ colim Origene, & dudum in discipulis eius Cranso, Enagrijque Pontico, & Ioviniano inculata est, cepit renouiscere, vt non solum in Occidentibus, sed in Orientis partibus sibilare, & in quibusdam insulis præcipueque Sicilia, & Rhodi maculare plerisque, & crescere per dies singulos, dum secreto docent, & publice negant. Hæc ille. Loqui autem Hieronymum de Pelagianis, qui præter errores connumeratos homines per naturæ vires à vera pietate, id est, imbecillitate faciebant, perspicuum est ex sequentibus, cum citat libros suos, quos aduersus Pelagium ante conscripserat. Hæc ed diximus, vt ostenderemus, quã aptè, quæ de Hæreticis in vniuersum sub huius stellæ nomine disputauimus, peculiari ratione siue ad Arium, siue ad Pelagium, à plerisque referuntur.

Quantum Ecclesia nocuerit Pelagius.

D. Hieron.

VI. Aretias. Hæretici vniuersam Ecclesiam magis acuerunt.

Porro illud cum Aretia aduerte absinthij, est amarissimum, fit, visum tamen acuerit, sic omnes Hæretici, est turbulenti, & amarissimi fuerunt, multumque tristitia, & laboris Catholicis attulerunt: visum tamen ecclesiæ magis acuerunt, quippe quæ per eam occasionem perspicacior Diuinitus in fide reddita coactis concilijs ad hæresum zizania ex Dominico agro euellenda quã plurima religionis mysteria, quæ obscuriora videbantur, suis amplius decretis, & sanctionibus illustrauit.

Non solum hæresim, sed quoduis lethale peccatum merito.

absinthio comparari.

SECTIO XII.

VT ea, quæ in superioribus de hæresum amaritudine dicta sunt, illustriora reddantur, dicemus hac sectione nonnulla de cuiusvis lethalis peccati amarissimo felle, ac veneno, cuius amaritudinis solum in absinthio propositum à Ioanne fuisse docuimus. Sciendum igitur absinthij herbam esse amarissimam, ex eoque factum, vt pro rebus amarissimis accipjatur. Vnde Hieremias nomine Iudaici populi, quæ in Threnis auctore Hieron. representabat, laborum suorum, quibus iuste à Deo feriebatur, amaritudinem describens dixit Thren. 3. Repleuit me amaritudinibus: & inebriauit me absinthio. Id quod etiam Hieronym. docet mysticè exponi posse de laboribus, quos mundi huius sectatores quasi per ebrietatem tolerant. Qui enim, inquit, absinthio inebriatur, id quidem, quod sumit, amarum est, & tamen non intelligit per ebrietatem eandem amaritudinem, qua repletur, sic namque

Peccati amaritudo.

Thren. 3. Hieronym.

humanum genus recto Dei iudicio in calamitatibus suis sibi dimissum, atque per easdem voluptatei spontaneu tribulationibus traditum absinthio est ebrium, quia & amara sunt, quae pro huius vitae amore tolerat, & tamen eandem amaritudinem caecitate cupiditatis quasi insensibilitate ebrietas ignorat. Haec Hieron. Nec verò delunt alij, qui Christu eis verbis loquentem, & conquerentem de Iudaico populo faciunt, qui eum passione amarissima quasi absinthio dicitur inebriasse: vnde etiam ortum est, ut ad amaritudinem quae peccatum consequitur, exprimentum vsurpetur, veluti Prou. 5. *Favus distillans labia meretricis, & nirsidius oleo gut. ut eius: nouissima autem illius amara quasi absinthium:* quia ut interpretatur Lyran, quemadmodu absinthium in visceribus ab aliquo sumptu amarefcit, ita peccatu admissum in tra ipsam conscientia amaritudinē generat, quae tanta est ut vel ipsum Deu natura sua uisissimū, amarū, id est, iratū efficiat iuxta illud Olee 14. *Pererat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitauit Deum suū.* Etenim, ut auctor est Origen. homil. 12. super Eze. absinthium vsque adeo est amarū, ut melli succus eius iniectus amaritudine vincat suauitate mellis, & cogat amarū esse, quod dulce est. Id quod magis ad huc amaritudinem peccati declarat, quod Deum ipsum natura sua melle dulciorem reddit amarū, quē admodum ipse conqueritur Olee 12. *Ad iracundiam me prouocauit Ephraim in amaritudinibus suis:* quasi diceret, ut ait D. Hieron. in eum locum, sceleribus suis amarū me fecit esse, qui dulcis sum. Quam eandem ob causam domus Israël appellatur domus exasperatrix, & exasperans apud Ezechielem multis in locis, veluti cap. 23. & 12. quoniam criminibus suis Deum natura mitem asperum reddebat. Eadem peccati amaritudo nomine fellis, & lethiferi veneni exprimitur Deut. 23. *Pua eorum vna fella, & botri amarissimi: fel draconum vinum eorum, & venenum aspidum insanabile:* vbi est aduertendum aspides cum quadam voluptate interimere, quod maxime quadrat in peccati venenum. Sed luculentius idem habes Iob. 20. *Cum dulce fuerit in ore eius malum absconderit illud sub lingua sua. Panis eius in vitro illius vertitur in fel aspidum intrinsecus. Dirisias, quas deuorauit, euomet, & de ventre illius abstrahet eas Deus. Caput aspidum suges, & occidet eum lingua viperæ.* Quo loco in primis peccatum pani confertur, deinde describitur impius, qui sceleribus suis delectatur, & pra iucunditate, quam sentit, comparatur homini comedenti rem aliquam suauissimam, quam tolet, antequam deglutiat, in ore versare, voluere, atque reuoluere, sed tandem peccatum ei vertitur in fel aspidum, id est, exitum amarissimum, cum apud inferos sempiternis cruciatur cruciatibus. Id quod amplius illa similitudine explicatur, *Caput aspidum suges:* constat enim aspides, & in vniuersum serpentes, qui morsu interimunt, venenum habere in capite. Itaque caput aspidum sugere est amarissimum, & lethale venenū haurire in sceleribus perpetratis. De eodem pane sermo est Prou. 20. *Suauius est homini panis mendacij: & postea implebitur eo eius calculo,* seu, ut alij vertunt, *arena.* Dicitur autem Calculo pro calculis, siue lapillis minoribus, qui si pani misceantur, dentes laedunt, & ad stomachum non faciunt iuxta illud Thren. 3. *Fregit ad numerum dentes meos, cibauit me cinere vbi pro eo, quod nos habemus ad numerum,* Hebraicè est *Lapillo;* significatur igitur opes mendacis, & fraudibus questitas, quamuis initio gratæ videntur, postea tamen cum possidentur, insuaues solere esse, & noxias, veluti si panis, quo aliquis vesceretur permistos haberet lapillos, & arenulas, id quod potest in vniuersum peccato accommodari, quod admistos habet lapillos, quibus dentes franguntur vel propter conscientiae aculeos, vel propter plurimorum malorum, quae consequi solent, asperitatem, vel denique quia tandem à Deo apud inferos acerrimè punientur. Hoc ipsum Ecl. 21. alia non minus eleganti similitudine declaratur,

Prou. 5. 4.
Lyranus.

Osee 14. 1.
Orig.

Osee 12. 14.

D. Hieron.

II.

Deut. 32. 32.

Peccati venenum.

Iob. 20. 12.

Peccati exitus amarissimus.

Prou. 20. 17.

Thren. 3. 16.

laratur, cū dicitur: *Quasi à facie colubri fuge peccata*: vbi non inconcinne plerique volunt ad serpentem illū alludi, qui Euam decepit, Gen. 3. quem Magist. sentent. in Gen. c. 21. D. Bon. 2. sentent. dist. 2. quæst. 2. Carth. in c. 3. Gen. & Beda ad iisdem citatus existimarunt fuisse genus quoddam serpentis vultum referens virginem pulcherrimū, cætera serpentis imaginē representans, de cuius opinionis veritate non est modò disputandum, sed illud interim adnotandū admoneri Adami posteros, vt quasi à facie colubri, siue serpentis illius peccatū fugiant, id est, ne se decipi sinant primo eius aspectu in speciem pulchro: quoniam etiam si facies ipsa id est, initia speciosa videantur, verè tamen toto reliquo corpore serpens est, qui in stillato per os veneno accedentes interimit, cū primis ipsis delectationis illecebris pulchram, & amabilem virginis faciem mentiatur: illudque meminerint dictum à Paulo Rom. 6. stipendia peccati mortē esse. E contrario verò de Diuina gratia dicitur Eccl. 24. *Transite ad me omnes, qui concupiscitū me, & à generationibus meis implerini: spiritus enim meus super mel dulcis, & hereditas mea super mel & fauum.*

Genes. 3.
Magist. sententiarum.
D. Bonas.
Carthuf.
Beda.

Rom. 6.
Eccl. 24. 26.

Quarto Angelo tuba canente percutitur tertia pars solis, lunæ, & stellarum.

SECTIO XIII.

Quarto Angelo tuba canente narrat Ioannes percussam fuisse tertiam partem solis, tertiam quoque lunæ, & stellarum, ita vt tertia pars eorū obscuraretur, & diei non lucret pars tertia, notisque similiter, In tuba istius quarti Angeli iuxta eam expositionem, quā persequimur, quartus predicatorum fidei ordo in quarta Ecclesie ætate exprimitur, quibus fidem doctrinamque Evangelicam prædicantibus ea, quæ Ioannes commemorat, prodigia acciderunt. Etenim manifestis Hæreticis, qui in tertia tuba aduersus Ecclesiam insurrexerant, euectis, eorūque erroribus per sacrosancta concilia, & sanctorum Patrum scripta profligatis alia Hypocritarum, & Pseudoprophetarū pestis erupit, sensimque serpere in Ecclesia læpta est, quos Dæmon quasi per occultos, & subterraneos cuniculos ad subruendam fidem, morūque fabricā intulit. Nam cum videret nō potuisse se aperto Marte siue per Iudæos in prima tuba, siue per Tyrannos in secunda, siue per manifestarios, refractariosque Hæreticos in tertia fundatū, atque diuina ope stabilitū Ecclesie regnum excidere: occultas sibi Hypocritarū machinas ad mouendas putauit, qui sese in Angelos lucis transfigurâtes, noua dogmata quasi diuinitus accepta oracula sub sanctitatis, quam exterius præferebant specie venditabant, ex quo fiebat, vt plurimos ea ratione seducerent. Itaque merito tertia, id est, magna pars solis dicitur obscurata, quoniam Christus, qui tanquam verus sol per fidem in corde credentium splendet, tunc in multis amisso fidei radio non lucebat, quin potius ipsius lumen, veritatisque cognitio in bona parte fidelium deperibat: hoc enim est tertiam partem solis obscuratam fuisse, non quod sol ipse aliquod in se lumen, splendorēque amitteret, sed quod eum fides Pseudoprophetarum imposturis, decepti non admitterent. Ex quo etiam accidebat, vt tertia pars lunæ, hoc est, bona pars Ecclesie interiectu, atque interposito nubium, quas Pseudoprophetæ ementito nomine sanctitatis opponebant, deficeret: tertia etiam pars stellarum, hoc est, Ecclesie Doctorum iisdem tenebris implicita non micaret, cū temerè scilicet Hypocritis Diuinum efflatum, & instinctum falso sibi arrogatibus adhærebant. Denique cum tertia

Quartus Angelus quartum predicatorum ordinem representat.
Hypocritæ, & Pseudoprop.